

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Економічний факультет

Кафедра теоретичної і прикладної економіки

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОЛІТЕКОНОМІЯ**

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

Спеціальність 073 Менеджмент

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Політекономія
Викладач (-і)	Ємець Ольга Іванівна, доц., к.е.н., доц. кафедри теоретичної і прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380979040894
Е-mail викладача	olha.yemets@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktipe.pnu.edu.ua/графік-проведення-консультацій/ .
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Політекономія – це суспільна наука, яка розкриває суть понять, категорій, законів та закономірностей функціонування і розвитку економічних систем на різних історичних етапах існування людства.</p> <p>Об’єктом політичної економії як науки є економічна система, яка функціонує на основі певних виробничих відносин.</p> <p>Предметом політекономії є вивчення суті і розвитку виробничих відносин; вивчення взаємодії продуктивних сил та виробничих відносин; вивчення економічних категорій і законів, що керують розвитком економіки.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: Змістовий модуль 1. Загальні засади соціально-економічного розвитку Змістовий модуль 2. Основи розвитку ринкової економіки та суб’єктів її функціонування Змістовий модуль 3. Закономірності розвитку економічних систем. Світова економіка та глобальні економічні проблеми</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою дисципліни Політекономія є формування ґрунтовних знань про економічну систему суспільства, закони її функціонування і розвитку для розуміння чинників зародження, утвердження і напрямів розвитку сучасних соціально-економічних систем, їх спроможності задовольняти потреби людей.</p> <p>Цілі навчальної дисципліни Політекономія: з’ясування природи і змісту економічних законів та визначення механізму їх використання людьми у господарській діяльності; розкриття загальних теоретичних засад соціально-економічного життя суспільства; аналіз принципів рис економічних систем і напрямів їх еволюції; виявлення кращих надбань теорії та практики господарювання, способів і методів ефективного використання обмежених ресурсів виробництва; розкриття закономірностей суспільного відтворення, економічного зростання; дослідження особливостей сучасного стану функціонування і перспективи розвитку економічної системи.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни Політекономія студент повинен знати:</p> <p>основні економічні закони та закономірності функціонування і розвитку суспільного виробництва; загальну характеристику та основні риси економічних систем; способи і методи розв’язання корінних проблем виробництва товарів і послуг, їх розподілу, обміну та споживання.</p>	

вміти:
аналізувати економічні явища та процеси;
застосовувати набуті знання для вирішення практичних проблем;
уміти збирати та опрацьовувати соціально-економічну інформацію, робити узагальнюючі висновки на науковій основі.
Після вивчення початкової дисципліни студент повинен оволодіти такими **комунікаціями**:
здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують;
здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію.
Вивчаючи навчальну дисципліну студент набуває **автономності та відповідальності**, що проявляється у такому:
здатність управління комплексними діями;
здатність подавати результати виконаних самостійно або у складі колективу досліджень щодо аналізованих економічних явищ та процесів у формі презентації, наукового звіту, доповіді;
здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук..

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

Результати навчання

ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
практичні заняття	14
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	073 Менеджмент	1	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.					
	Денна форма навчання			Заочна форма навчання		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1. Предмет і метод політичної економії.	1	1	2	1		3
Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці.		1	3			4

Тема 3. Економічні потреби та інтереси.		1	3			4
Тема 4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку.	1	1	2	1		3
Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.	2	2	2		2	4
Тема 6. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата.	2	2	2	2		4
Тема 7. Витрати виробництва і прибуток.			4			4
Тема 8. Ринок, його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення.	2	2	2		2	4
Тема 9. Домогосподарство в системі економічних відносин.	1	1	2			4
Тема 10. Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток.			4			4
Тема 11. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента.	1	1	2	2		2
Тема 12. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми.			4			4
Тема 13. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою.	2	2	2		2	4
Тема 14. Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції.	1		4			5
Тема 15. Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік.	1		4			5
Тема 16. Суть і структура світового господарства.	1		4			5

Форми міжнародних економічних відносин.						
Тема 17. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України.	1		4			5
Індивідуальне завдання			10			10
Усього годин	16	14	60	6	6	78

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	100 бальна – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен)																																				
	Поточне тестування та самостійна робота			Екзамен (Екзаменаційна робота)	Сума балів з навчальної дисципліни																																
	Модуль 1	Модуль 2																																			
	Поточний контроль	Самостійна робота	Індивідуальне завдання																																		
	Усне опитування, тестування 30 балів	Тестування (КРС) 10 балів	Презентація 10 балів	1. Письмова компонента 2. Усна компонента																																	
50 балів			50 балів	100																																	
<p>Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та ECTS за такою схемою</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th colspan="4">Шкала оцінювання для екзамену</th> </tr> <tr> <th>університетська</th> <th></th> <th>національна</th> <th>шкала ECTS (ЄКТС)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td>5</td> <td>відмінно</td> <td>A</td> </tr> <tr> <td>80-89</td> <td rowspan="2">4</td> <td rowspan="2">добре</td> <td>B</td> </tr> <tr> <td>70-79</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60-69</td> <td rowspan="2">3</td> <td rowspan="2">задовільно</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>50-59</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>26-49</td> <td rowspan="2">2</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>FX</td> </tr> <tr> <td>1-25</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td>F</td> </tr> </tbody> </table>							Шкала оцінювання для екзамену				університетська		національна	шкала ECTS (ЄКТС)	90 – 100	5	відмінно	A	80-89	4	добре	B	70-79	C	60-69	3	задовільно	D	50-59	E	26-49	2	незадовільно з можливістю повторного складання	FX	1-25	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F
Шкала оцінювання для екзамену																																					
університетська		національна	шкала ECTS (ЄКТС)																																		
90 – 100	5	відмінно	A																																		
80-89	4	добре	B																																		
70-79			C																																		
60-69	3	задовільно	D																																		
50-59			E																																		
26-49	2	незадовільно з можливістю повторного складання	FX																																		
1-25		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F																																		
Практичні заняття	<p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час усних відповідей на практичних заняттях, а також шляхом тестування по окремих темах сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих). Середній бал за поточний контроль множиться на коефіцієнт 6 і переводиться у 30 бальну шкалу.</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>Оцінка</th> <th>Умови отримання оцінки</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td align="center">5 «відмінно»</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> - повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами; - все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що </td> </tr> </tbody> </table>						Оцінка	Умови отримання оцінки	5 «відмінно»	<ul style="list-style-type: none"> - повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами; - все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що 																											
Оцінка	Умови отримання оцінки																																				
5 «відмінно»	<ul style="list-style-type: none"> - повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами; - все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що 																																				

		<p>вивчаються;</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається.
	4 «добре»	<ul style="list-style-type: none"> - студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; - при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача; - недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.
	3 «задовільно»	<ul style="list-style-type: none"> - студент виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; - відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі; - не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається; - допускає грубі помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; - студент виявляє незнання більшої частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; - викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.
	2 «незадовільно»	<ul style="list-style-type: none"> - студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; - виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього - повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.
Самостійна робота	<p>Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю за самостійною роботою (КСР) проходить тестування в системі дистанційного навчання (25 тестових питань, дві спроби – кращий результат). Результат відображається у відсотках, максимум 100%, при виставленні в журнал множиться на коефіцієнт 0,1. Максимальна оцінка за тестування становить 10 балів.</p>	
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального завдання – “Порівняльна характеристика економічних явищ та процесів в національних економічних системах”.</p> <p>Індивідуальні завдання виконується у вигляді презентації до 5 слайдів з вказанням назви завдання, шифру групи та прізвища виконавця. Розподіл завдань здійснює викладач в межах групи або лекційного потоку (згідно порядкового номеру чи іншим способом, координатор староста.</p>	

Оформляють індивідуальне завдання у вигляді презентації Power Point (захист відбувається на останньому практичному занятті, презентація надсилається викладачу на електронну пошту).

Максимальна оцінка за індивідуальне завдання становить 10 балів.

Бали	Умови отримання балів
10 балів	Теоретичні запитання розкриті повністю, з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу, законодавчих актів та нормативних документів. При виконанні практичної частини застосовує системні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Висновки до завдань аргументовані та обґрунтовані.
9 балів	Теоретичні запитання розкриті повністю, програмний матеріал викладено згідно з програмним матеріалом дисципліни. При виконанні практичного завдання застосовує глибокі знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичне завдання виконується в цілому правильно в повному обсязі. При виконанні практичного завдання студент припускається окремих неточностей.
8 балів	Теоретичні запитання розкриті повністю, програмний матеріал викладено згідно з матеріалом дисципліни. При виконанні практичного завдання студент ефективно застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практична частина виконується в цілому правильно, при виконанні студент припускається окремих несуттєвих помилок.
7 балів	Теоретичні запитання розкриті повністю, програмний матеріал викладено з незначними погрішностями або без узагальнень. При виконанні практичної частини застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичне завдання виконуються в цілому правильно, при його виконанні студент припускається несуттєвих помилок.
6 балів	Теоретичні запитання розкриті повністю, проте при викладенні програмного матеріалу допущено незначні помилки. При виконанні практичної частини застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичне завдання виконується в цілому правильно. При його виконанні студент припускається несуттєвих помилок.
5 балів.	Теоретичні запитання розкриті неповно, допущено суттєві погрішності, які впливають на зміст відповіді. При виконанні практичного завдання без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, припускається значних помилок.
4 бали	Теоретичні запитання розкриті неповно, з суттєвими помилками. При виконанні практичного завдання без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається значної кількості помилок, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуацій.
3 бали	Теоретичні запитання розкриті неповно або зовсім не розкрито. При виконанні практичного завдання припускається досить великої кількості грубих помилок, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуацій, виявляє здатність

	викласти думку на елементарному рівні.
2 бали	Студент виконати практичне завдання не може, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуації, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні. Теоретичні запитання не розкриті.
1 бал	Студент виконати практичне завдання не може, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуацій. Теоретичні запитання не розкриті.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за такі види робіт: Поточний контроль (максимум 30 балів). Самостійна робота (максимум 10 балів). Індивідуальне завдання (максимум 10 балів). Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою теоретичної і прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.
Підсумковий контроль	Екзамен (максимум 50 балів) проводиться у комбінованій формі (письмова + усна компоненти). Структура екзаменаційного білета: 1. Письмова компонента (30 тестових питань у системі дистанційного навчання університету (d-learn.pu.if.ua) (максимум 30 балів). 2. Усна компонента включає одне теоретичне питання (максимум 10 балів) та одне творче завдання (максимум 10 балів). Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів. Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).
7. Політика навчальної дисципліни	
Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ . Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється. Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти в університеті.	
8. Рекомендована література	
Основна 1. Старостенко Г. Г. Політекономія [Текст] : навч. посіб. / Г. Г. Старостенко ; Нац. ун-т Держ. податк. служби України. - Ірпінь : Вид-во Нац. ун-ту ДПС України, 2015. - 489 с.	

2. Холявко Н. І. Політекономія [Текст] : навч. посіб. / Холявко Н. І., Гонта О. І. ; Навч.-наук. ін-т економіки Чернігів. нац. технол. ун-ту. - Чернігів : ННІ економіки ЧНТУ, 2018. - 229 с.

3. Щетинін А.І. Політична економія. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 480 с.

Наочні матеріали

4. Політекономія: методичні рекомендації до проведення практичних занять для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" галузі знань 07 "Управління та адміністрування" / Ємець О. І. – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. – 64 с.

5. Політекономія: словник термінів та понять для самостійної роботи студентів, які навчаються за освітньою програмою 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" галузі знань 07 "Управління та адміністрування" для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Ємець О. І. – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. – 44 с.

6. Політична економія. Тести для визначення рівня знань, умінь та навичок студентів. / Уклад.: О.І. Ємець, Т.П. Хрептик. – Івано-Франківськ.: ЛІК, 2017. – 44 с.

7. Політична економія: навчальний посібник / за науковою ред. к.е.н., доц. О. І. Ємець. – Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г.М. 2017. – 328 с. – Рек. ВР ДВНЗ «ПНУ ім.В.Стефаника».

Наукові публікації

8. Ємець О.І. Інтерпретація поняття «інвестиційна діяльність підприємства» в економічних теоріях різних наукових шкіл [Електронний ресурс] / О. І. Ємець, // Інфраструктура ринку. – 2017. – № 5. – С.79-84. Режим доступу: http://market-infr.od.ua/journals/2017/5_2017_ukr/17.pdf.

9.

Ємець О.І.

Доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки